

TMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 11481
Tarih : 15.04.2025

27232

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi Hapishaneler Komisyonu'nun 681. haftasında yaptığı açıklamada, Marmara 9 No'lu Cezaevi'nde tutulan ağır hasta mahpus Soydan Akay'ın ciddi sağlık sorunlarına ve infaz süresi dolmuş olmasına rağmen tahliye edilmemesine dikkat çekilmiştir.

Hasta mahpus Soydan Akay hakkında, 36 yıllık hapis cezasının 30 yılını doldurduğu 11 Ağustos 2023 tarihinden bu yana koşullu salıverilme hakkını kazanmasına rağmen, cezaevi idaresine bağlı İdare ve Gözlem Kurulu kararlarıyla dört kez tahliyesi ertelenmiştir. Bu kararların gerekçesiz, keyfi ve infaz hukukuna aykırı olduğu kamuoyuna yansımıştır. Oysa Anayasa'nın 17. maddesi uyarınca, herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Devletin yükümlülüğü, cezaevindeki mahpusların haklarını korumakla sınırlı değildir; bu hakları ihlal eden uygulamaları önlemek ve gidermekle de yükümlüdür.

Ağır hasta mahpus Soydan Akay 2018 yılından bu yana tek kişilik hücrede tutulmakta, bu durum fiziksel ve psikolojik sağlığını ciddi biçimde tehdit etmektedir. Akay'ın avukat ve arkadaş görüşme hakkı da kısıtlanmakta, avukat görüşmeleri kamera ile kayda alınmakta ve bir görevli gözetiminde yapılmaktadır. Bu uygulamalar, mahpusun özel hayatına ve savunma hakkına açıkça müdahale niteliğindedir.

Soydan Akay'ın kalp ve kanser hastası olduğu, sadece Mart 2025'te yedi kez hastaneye sevk edildiği, bunlardan üçü "acil" statüsünde olduğu halde tek kişilik hücrede tutulmaya devam ettiği belirtilmektedir. Son olarak yaşadığı kalp krizinin cezaevi yönetimi tarafından "tansiyon düşüklüğü" şeklinde geçiştirilmeye çalışılması, sağlık bilgilerinin gizlenmesi ve yanlış aktarılması gibi hayati riskler içeren bir tabloyu ortaya koymaktadır.

Cezaevlerinde hasta mahpusların maruz kaldığı ihlaller sistematik bir hâl almıştır. Tedaviye erişim haklarının engellenmesi, cezaların infazı sürecinde objektif kriterlerin yerine keyfi uygulamaların getirilmesi, tecrit ve izolasyon gibi işkenceye varan uygulamaların yaygınlaştırılması hem insan haklarına hem de ceza hukukunun evrensel ilkelerine aykırıdır.

Soydan Akay örneği, cezaevlerinde özellikle ağır hasta mahpuslara yönelik uygulamaların insan onurunu zedeleyen bir boyuta ulaştığını açık biçimde ortaya koymaktadır. Cezasını tamamladığı halde serbest bırakılmayan mahpusların yaşadığı mağduriyetlerin giderilmesi, cezaevlerinde hasta mahpusların zamanında ve nitelikli sağlık hizmetlerine erişiminin sağlanması ile bu tür hak ihlallerinin önüne geçilmesi yönünde acil ve etkili bir mekanizma kurulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Ağır hasta mahpus Soydan Akay'ın sağlık durumu hakkında Adalet Bakanlığı'nın bilgisi nedir? Kalp, kanser ve diğer rahatsızlıklarına dair güncel sağlık raporları Bakanlığınıza iletilmiş midir?
2. Mahpus Soydan Akay neden hâlâ tek kişilik hücrede tutulmaktadır? Ağır hasta bir mahpusun tecrit koşullarında tutulması, sağlık hakkı ve insan onuruna uygun mudur?
3. Cezaevinde yaşadığı kalp krizi neden "tansiyon düşüklüğü" olarak kayıtlara geçirilmiştir? Bu bilgi neden hasta ve yakınlarından gizlenmiştir?
4. Soydan Akay'ın koşullu salıverilme hakkını kazanmış olmasına rağmen tahliyesi hangi gerekçelerle engellenmektedir? Bu kararlar hangi somut kriterlere dayanmaktadır? Hasta mahpusun tahliyesi ne zaman sağlanacaktır?
5. İdare ve Gözlem Kurullarının hasta mahpuslara yönelik keyfi kararlarına karşı herhangi bir denetim mekanizması var mıdır?
6. Cezaevlerinde ağır hasta mahpusların sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştıracak bir planlama yapılmakta mıdır? Hastaneye sevklerde yaşanan gecikmelere ilişkin şikayetler neden sürekli tekrar etmektedir?
7. Ülke genelinde kaç ağır hasta mahpus bulunmaktadır? Bu mahpuslardan kaç infaz süresi dolduğu halde serbest bırakılmamaktadır? Söz konusu hasta mahpusların tahliye edilmesi amacıyla Bakanlığınız herhangi bir girişimde bulunacak mıdır?
8. Soydan Akay'ın avukatlarıyla görüşmelerinin kamera ile kayıt altına alınmasının yasal dayanağı nedir? Bu uygulama savunma hakkını ihlal etmiyor mudur?
9. Hasta mahpusların tedavilerinin cezaevinde yapılamadığı durumlarda, infaz erteleme ya da serbest bırakma kararlarının uygulanmasına yönelik yeni bir düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?